

zapissanu, kar je Christus vučyl... H drugimu, takú ne zastopio vsi svetu pismu kakor bi se jmelu zastopiti. H tretymu, tu pismu se ne more na mnogatero vižo izložiti. My ti Catholiš vun izlagamo enu govorjenje v' eno vižo; ti Lutriš pak drugači: ti Calviniš zupèt drugači; inu en sleherni hoče prou jméti. Ravnu kakor ty čermeli z' ene rože ta med sezajo: inu ty Paiki lyh istaiste rože ta strup: taku se more iz svetiga Božyga pisma ta med te risnice vzeti, inu ta strup tega folš navuka, kadar se tuištu prou ne zastopi. — L. Katera je tadaí ta bulša, žihréša inu nefalena viža, iz katere se more poznati, inu veiditi, kai je Bug rezodil, katere so te prave, risnične, inu nefalšane Božye besede? C. Tu pričovanie te stare gmain Catholiske Cerque, ali vsiga Christianstva; takú, de kar ta prava Christianska Cerkou veruje, letú je G. Bug rezodil, inu je ta prava Vera. Kar ta prava Christusova Cerkou zaverže, tujstu nei ta prava vera, od Christusa nei rezodivena" (495. 6). — Od nezmotljivosti papeževe in sv. cerkve katoliške na pr.: L. Ne morejo li ty Lutriš ali Calviniš tudi letú od nyh Cerque govoriti? C. Cilú nikār: zakai se dobru vei kadai Luther inu Calvin; v katerim Méstu inu Leitu so ony nyh folš vuk začeli. Tudi se vei gdú se je bil nym zupar postavil. Kakor se je bilú takai v naši Crainski deželi zgodilu, kadar je bil začel zapelavati inu na Luthersko kecario obračati letó deželo Primož Truber, inu Kobila Juri, takrat ta Bogaboječi Škoff Lublanski Thomas Hren se je bil z vso močjó zupar postavil ty nyhovi Kecarij, inu je bil z veliko mujo zupet te ludy perpravil na to pervo pravo Catholisko Vero. Takešne ričy se tudi vedó od drugih Kecarij, po drugih deželah sturjenih. L. Kaj se tadaí nevei, pod katerim Papežam so začeli Mašo brati, za te mertve moliti, Božyo Mater inu te Svetnike častiti inu yh prossiti, tudi te žegnane ryči v časti imeti? C. Kadar bi vsi Predikonti bily skupai, ony vsai bi ne mogli tega povédati, pod katerim se je tu vse začelu: iz tega se vidi, de naša Vera inu Navuk je ta pravi stari Apostolski vuk inu Vera. L. Komú se pergliha tu Papežtvu? C. Eni zlati ketini: zakai kakor v eni ketini en glid na tem drugim vissy, inu en glid tega družiga za sabo vléče, taku gredó en Rimski Papež za tem drugim vgliv v ti risnični Cerqui, v nyh vuku, inu v veri, inu tu se kaže od eniga družiga noter do S. Petra Apostola; inu kakor ty Papeži so edn drugimu to Vero inu vuk vgliv v roke dali; taku na tem vissy vsá Christianska Catholiska Cerkou glih vkupai, inu se izkažuje od eniga čassa do družiga v ričeh te Vere, vselei enaku, od čassa teh Apostolou noter do dosehmai" (532—4). — Na vse to meri na drugi strani knjigi „Navuk Christianski" tiskana naslednja čestitka:

Typographus ad Authorem.

Alta Castelli quondam Babylonis ab Arce
Castellez genesim nomine reque trahens,
Dum gentes vario hinc migrant discrimine linguae,
Insedit pectus Slavica lingua tuum.
Tu nobis illam, tu propria verba tulisti
Slavorum, primos à Babylone typos.
Quod Truber atque Kobila Juri corruperat olim,
Te Castelletum restituisse decet.

D o p i s i.

Z Danaja. V zadevah učiteljskih kvinkvenij je Dunajski okrajni šolski svèt sklenil, da se bodo te doklade učiteljem v bodoče kar nakazovale, ne, da bi bilo treba učiteljem za nje še posebej prositi. To modro naredbo naj bi posnemali vsi okrajni šolski svéti!

Iz Gorice, v dan 16. julija. Pretekli teden vršila se je na tukajšnjem izobraževališči za učiteljice ustna matura pod vodstvom gosp. deželnega šolskega nadzornika vit. Klodič-a; pismena se je bila pričela užé 25. minulega meseca.

Udeležilo se je skušenj 21 gojenk, in sicer 9 Slovenk in 12 Italijank. Z odliko je napravila izpit Slovenka gospica Kren in Italijanki Luzzato in Mationi. Zrelim je bilo imenovanih 16, in sicer: 5 sè slov. uč. jezikom, 1 sè slov. in nem., 1 s hrvatskim in ital., 2 z nem. in ital. in 7 z ital. učnim jezikom. Dve pa ste bili zavrženi iz jednega predmeta za dva meseca. Na novo usposobljene slov. učiteljske pričetnice so gospice: Brlot, Dominko, Franko, Grmek, Kren, Morel in Uršič. — Od vnanjih je dostala 1 izpit, 3 so padle in jedna je zavržena na dva meseca. — Imel sem uže enkrat neprijetno priložnost v »Učit. Tov.« omeniti, da postaja učiteljski naraščaj ital. národnosti na Goriškem pridnejši od ónega slovenske národnosti. Žal, da me v tej mojej sodbi podpira tudi izid gori navedenih skušenj. Od 12 ital. gojenk so vse dostale izpit, 2 z odliko in jednej je do tega malo manjkalo; od 9 Slovenk ste dve zavrženi, jedna sama z odliko, in še ta je rojena Italijanka iz Trsta, ki je vstopivši v L. tečaj tuk. izobraževališča za silo lomila slovenščino. To ne služi našim Slovenkam v čast! Res, da so imele računati s faktorjem, ki jim ni bil tako mil kot Italijankam, a s prirojeno pridnostjo in Slovencu lastnimi zmožnostimi, se dajo še večje ovire premagati. Nekodaj je bilo drugače. Ko je bilo namreč še možko izobraževališče tukaj, so navadno Slovenci nadkriljevali v pridnosti Lahe. Naj bi se óne razmere zopet povrnilo!

Iz Beljaškega okraja na Koroškem. V dan 30. jun. zbrali smo se učitelji in učiteljice Beljaškega okraja k rednemu, letnemu zboru, nekateri v Beljaku, nekateri pa v Podklostru. Beljaški okraj je namreč mnogobrojen v učiteljskih močéh, in ima dva okrajna šolska nadzornika: g. Tronegger-ja za čisto nemške šole in g. Valentinčiča za slovensko-nemške šole. Učitelji nemških šol zborovali so v Beljaku, oni iz slovensko-nemških šol pa v Podklostru. Gg. deželni šolski nadzornik in okrajni glavar prišla sta najpred k zboru v Beljak, potem pa v Podkloster. V Podklostru se je tako zvani »Loosthema«, koji govornik je bil izžreban, preložila na zadnjo točko. — Za okrajno učit. knjižnico nasvetovale so se samo nemške knjige. Govorilo se je o razlaganju нравnih berilnih vaj in o telovadbi. O nalogi, ki smo jo imeli izvršiti, govorila je gospdč. Am. pl. Socher s Trebiža, in sicer: »Bedeutung einer guten Erziehung für Familie, Gemeinde und Staat«. Zborovanje se je končalo ob 1/2 3. popoldne.

Od Save, v dan 17. jul. K pozdravu Njega Veličastva na Najvišjem potovanji v Ljubljano zbrala se je na kolodvoru na Zidanem Mostu v dan 11. t. m. ob 1/2 2. uri popoldne razven mnogobrojnega národa tudi šolska mladina z Zidanega Mosta, iz Loke in iz Razbora s svojimi učitelji. Pri prihodu in odhodu presvetlega cesarja, kateri se je tū 1/4 ure mudil, pela je šolska mladina cesarsko pesen. Tisočeri živio-klici pa so mu klicali srčen pozdrav. Po vzprejemu dveh deputacij, izmej katerih je g. Lenček iz Blance Njega Veličanstvo slovenski nagovoril, razgovarjal se je presvitli cesar z vsakim udom posebej in prav prijazno, ter je popraševal po raznih okolinostih. Tudi oba učitelja z Zidanega Mosta blagoizvolil je počestiti s Svojim ogovorom. Ves kraj, sosebno pa kolodvor, bil je prekrasno okinčan z zastavami in z zelenjem. Na nasprotni kranjske strani, kjer je presvitli cesar vprvo zagledal kranjsko deželo, postavili so Radečanje velik slavlolik z nemškim in slovenskim napisom. Tū so ga Kranjci prvič pozdravili z gromovitimi živio-klici, za kar se jim je cesar iz vlaka zahvaljeval. Ves čas Njegovega postanka pa so grmeli topovi, navlašč za to iz Ljubljane pripeljani. Po odhodu pa se je podala šolska mladina vseh treh šol na slovesno okinčan prostor pred šolo, kjer se je obhajala vpricho mnogobrojnega občinstva šolska slavnost v spomin 600letne zveze Štajerske in Kranjske s preslavno hišo Habsburško. Tū je razložil učitelj g. Gabršek otrokom in odrasčenim pomen te slavnosti in povdarjal imenitnost tega dneva, ko je bila vsakemu ravno kar dana prilika, gledati v milo lice slavnemu potomcu Habsburških knezov, našemu premodremu vladarju Francu Jožefu I., kateremu, kakor tudi vsemu preslavnemu rodu Habsburškemu zakliče mladina in vse občinstvo navdušeno »Slava!« Potem vrstilo se je petje, deklaracije in igre vseh treh šol, za kar se je občinstvo vele zanimalo. Vrh tega bili so otroci večkrat in obilo pogosteni z vinom in jedilom. Tega dneva spominjalo se bode staro in mlado še pozna leta.

Fr. Gabršek.

Z Zidanega Mosta, v dan 16. jul. Celjsko učiteljsko društvo imelo je v dan 5. julija t. l. povodom šeststoletne Habsburške svečanosti slovesno zborovanje v okoliškejši šoli v Celji, katerega so se udeležili gg. društveniki zelo mnogobrojno. Slavnost se je pričela ob 1/2 12. predpoludne s pesnijo: »Mili kraj«, katero so gg. pevci jako izborno peli. Slavnostni govor je govoril predsednik društvu g. J. Lopan. Z iskrenimi besedami spominjal se je naše mile domovine, katera slavi ravno zdaj šeststoletni spomin, odkar jo veže ista osoda s preslavno dinastijo Habsburško. Posebne imenitnosti pa je za našo domovino, da je Njegovo Veličastvo prišlo k nam osobno, ter se tako neposrednje prepričalo o zvestobi in udanosti svojih vernih podložnikov. Vsa dežela tekmuje v izraževanju svoje vernosti do Nj. Veličastva in do vse p. c. slavne rodovine Habsburške, zato tudi naše društvo ni smelo zaostati za drugimi in to tem bolj,

ker se ima ravno učiteljstvo premno go zahvaliti našemu premodremu gospodarju in cesarju, kateri vedno prav po očetovski skrbi za duševni blagor svojih državljanov. Gosp. govornik zakliče torej presvetlemu daritelju šolskih postav, našemu premilemu cesarju Francu Jožefu I., trikratni »živio«, kar vsi nazoči z največjim navdušenjem ponavljajo.

Potem g. Fr. Gabršek govori v obširnem govoru o notranjih razmerah na Štajerskem za časa prvih Habsburžanov. Najprej omenja žalostnih razmer v predobli Habsburške vlade, t. j. za časa mejvladja od l. 1246. do l. 1283., potem pa razjasni ono veselo dejanje, ko je Štajerska in z njo Kranjska prišla pod žezlo Habsburških knezov. Da se delovanje prvih Habsburžanov bolje oceni, zato razvije g. govornik natančno sliko kulturnega življenja na Štajerskem od l. 1283. pa do nastopa Friderika IV. l. 1424. Poleg drugih važnosti razpravlja posebnost 1. takrat užé zdavnaj dokončano razdelitev stanovalcev v dve národnosti; 2. ustavno življenje in deželno upravo; 3. cerkev, duhovščino, samostane i. t. d.; 4. plemstvo in njega predpravice; 5. viteštvo in njega pojemanje ter propadanje pravov; 6. vojno upravo; 7. meščanski stan; 8. kmetski stan; 9. nošo raznih stanov, posebnost mej Slovinci; 10. zabave, šege in običaje, vzlasti slovenske; 11. trgovino in obrt; 12. rudarstvo i. t. d.; 13. splošno omiko; 14. umetnost; 15. znanstvo in pesništvo; 16. rabo slovenskega jezika v besedi in pisavi. Iz te razprave se je razvidelo, kako žalostne so bile notranje razmere na Štajerskem pri nastopu prvih Habsburžanov, in kako zamotano je bilo javno in družabno življenje v prvih letih njih vladanja. »Vender«, pravi gosp. govornik, »videlo se je tudi, kako so se Habsburški knezi na vso moč trudili, da izboljšajo občno stanje svojih podložnikov, da vpeljejo red in pravico v deželo in da národu podelé ona sredstva, katera ga dovedejo do boljše prihodnosti. In niso se varali! Seme, katero so sejali, je vzkalilo, vzrastlo, vzcvetelo in obrodilo toliko raznoliškega plodu, da morejo črez 600 let vsi različni národi mogočne Avstrije pod ravno tistim rodom Habsburškim popolnem zadostiti svojim potrebam. Zato izpolnijo le dolžnost otroške hvaležnosti, ako kličejo v teh slavnostnih dneh prevzvišenej hiši Habsburškeje navdušeno: »Slava!« Po vsej dvorani odmeva: »Slava! in vnetih src gg. društveniki zapoje cesarsko pesen.

Po tej patrijotičnej slavnosti vršil se je opravični del mesečnega zbora. — Zapisnik zadnjega zbora se prečita in odobri. Naznanijo se dopisi; a) Ptujsko učiteljsko društvo prosi podpore za izdavo Slomšekovega spomenika. Ta prošnja se po nasvetu g. Gabršeka s tem reši, da posamezni društveniki darujejo različne zneske, vkup 6 gold. 10 kr., kateri se odposljejo imenovanemu društvu. b) Manzeva knjigarna na Dunaji pošilja na ogled: Paedag. Jahrbuch. c) Katoliško podporno društvo v Celji pošilja program za slavnost v dan 8. t. m. d) Deželni šolski svet štajerski naznanja, da je uslišal prošnjo našega društva, da se bode te namreč »Prva nemška slovnica« in »Slovensko-nemška začetnica« Miklošič-eva v soglasji mej soboj predelali.

Naslednja točka dnevnega reda je bilo posvetovanje v letošnjih konferenčnih vprašanjih. O teh vprašanjih se je dalje časa posvetovalo; posebnost mnogo se je govorilo o šolskih vrtilih in o njih uporabi za šolski pouk, česar so se udeleževali razven g. predsednika še gg. Rupnik, Jurko, Zupan, Vrečar in Gabršek. Ker pa se bode o tem še le pri uradni konferenci v dan 4. avg. t. l. za trdno sklepalo, zato se o tem ni kaj nasvetovalo.

Konečno predstavi g. predsednik še g. Prosenca, zastopnika občnega uradniškega društva za avstro-ogrsko državo, kateri razloži pomen tega društva ter vabi gg. društvenike k pristopu in zavarovanju življenja, kar več učiteljev stori. Nasvetuje tudi, naj bi društvo po vzgledu nekaterih drugih učiteljskih društev osnovalo poseben posojilničen oddelek v zvezi s tem društvom, a z vlastnim vodstvom; ker pa bi moral tak oddelek za učitelje najmanj 30 udov šteti, ne more se za zdaj še o njem sklepati, ter se prepušča poznejšemu razsojevanju.

Ob ½2. popoldne bilo je zborovanje končano, in društveniki zbrali so se k vkupnemu obedu, kjer se je slavnost nadaljevala.

Fr. Gabršek.

Iz Krškega okraja. Okrajna učiteljska konferencija za naš okraj bode v Krškem, v ponedeljek 27. avgusta s sledečim dnevnim redom: 1. Imenovanje namestnika; 2. volitev zapisničarjev; 3. priobčila nadzornikova o stanju šol; 4. razglasila in pojasnila novih postav in ukazov; 5. govor o nabiranju prirodnin z razkazovanjem (mešč. učitelj Seitzl); 6. izbiranje šolskih knjig za bodoče šolsko leto; 7. poročilo odborovo o okrajni učiteljski knjižnici; 8. volitev novega knjižničnega in stalnega odbora; 9. predlogi. — Šolsko leto končamo pri nas 31.; sme se pa skleniti tudi 30. avgusta (v četrtek).

Iz Ribnice. (Habsburška slavnost v Ribniški šoli 11. preteč. m.) Užé nekaj časa popred pripravljali so se učenci in učenke na ta slavni zgodovinski dan. K slavnosti povabljeni so bili tukajšnji g. g. c. k. uradniki, duhovni, tržani, župani in mnogi odlični možje. Šolskim otrokom pa se je naročilo, da naj pripravijo in soboj prinesó cvetic, šopkov, vencev in

bršljana za olepšanje šolske sobe. Razumi se, da so otroci to radi ubogali. Veseli slavnostni dan napoči, in strel iz topičev ob 7. uri zjutraj privabi šolsko mladino v šolo. Ob 8. je bila slovesna sv. maša, potem pa se učenci in povabljeni gosti zberó v lepo ozaljšani šolski sobi, in slavnost vrši se po tem-le vzporedi: 1. učenec IV. razreda pozdravi nazoče in omenja, kako važen za vso Kranjsko je ta zgodovinski dan — posebno tudi zato, ker ga bodo sami presvetli cesar naš z nami vred veselo gođovali, ter zakliče in vsi nazoči ž njim: »Živio naš cesar Franc Jožef I.« — 2. Slavnostna pesem (pojó vsi); 3. govor (črtice iz zgodovine preslavne vladajoče Habsburške rodovine); 4. cesarska pesem; 5. »Opomin k veselju« (deklamacija); 6. »Pozdrav domovini« (pesem); 7. »Naj lepše je doma« (deklamacija); 8. »V dolini prijetni je ljubi moj dom« (pesem); 9. »Vrli Slovenci«, deklamacija; 10. »Kranjska z Avstrijo«, pesem; 11. sklepni govor (govori deček IV. razreda) s konečnim klicem: »Živi Habsburški rod!« — 12. »Popotnik pridem čez goro« (pesem). — Nazadnje se šolski voditelj g. Jos. Raktelj vsem nazočim g. g. gostom uljudno zahvali, da so se udeleževali te patrijotične slavnosti; učencem in učenkam pa se podeli 90 iztisov knjižice »Habsburški rod«. — Zanimiva ta slavnost bode mladim in starim v vednem spominu.

Iz Gorenjskega. (Učiteljska konferencija za Kranjski šolski okraj.) (Dalje in konec.) Potem je prestopil gospod nadzornik na opazke gledé pouka pri posameznih predmetih. Pri branji nam je priporočal, naj gledamo in delamo na to, da bodo otroci brali z lepoglasjem, ne pa enomerno (monoton.). Berila naj se najprej berejo, potlej pa rečno in slovniško razpravljajo. Nemška berila naj se najprej poslovenijo, in potem še le slovniško obdelujejo. V višjih razredih naj se na nemška vprašanja zahteva enaki odgovor. Na dvorazrednicah naj se poučuje nemški, ako zadostno število starišev to zahteva. — Gledé pisanja nam je gosp. nadzornik priporočal, naj rabimo le dovoljene sešitke; drugih ne. Ozirajmo naj se na to, da bodo pisanja razločna, črke pa dovolj velike. — V zadevi računstva se nam je uk številjenja na pamet posebno priporočal, ker bistri dokaj bolj um, kot pismeno računstvo, katero poslednje naj se pa vender tudi ne zanemarja. Vprašanja naj se vselej stavijo poprej, in še le potem naj se učenci kličejo za odgovor. Tudi je koristno, kadar se pismeno računi pri šolski tabli, da se kar v sredi uka pokliče kdo izmej učencev, ki sedijo v stoléh, naj izdelovanje glasno nadaljuje. — Gojenje teh treh predmetov (branja, pisanja in računstva) nam je gosp. nadzornik naj bolj priporočal, ker so najvažnejši za djansko življenje. — Pri pouku zemljepisja nam je bilo priporočano, naj ne mučimo otrok preveč z imeni in števili; bolje je, ako primerjamo velikost krajev drugemu; na pr. Avstrija je 62krat tako velika, kot Kranjska vojvodina itd. Tudi gorovja naj se enako primerjajo. — Gledé zgodovine je opomnil gosp. govornik, da je eni učijo preveč, eni premalo. Ozirajmo naj se v tej zadevi na dotično stvarino v učnih knjigah, ki obravnavajo zgodovine Avstrije in Kranjske. Rimska in Grška zgodovina naj se omenja le površno. — Pri pouku naravoslovja zadostuje razdelitev v tri glavne dele; iz rastlinstva pak naj se obsirnejše obravnava uk o strupenih in koristnih plemenih. Enako naj se učijo spoznavati otroci škodljive živali, kar v dobro služijo dotične stenske table. — Za risanje so nam bili priporočeni Grandauer-jevi obrazci, in naj dotične predmete (slike) risamo otrokom na šolsko tablo. — Pri pouku petja naj si izberamo za predmet pesmi patrijotične, pa tudi cerkvene. — Kjer je za telovadbo odločena cela ura, naj se razdeli na štiri četrtinke, in naj se te vaje uvrsté mej pouk družih predmetov tako, da si otroci s tem nekoliko okrepijo zastane ude. — Gledé kmetijskega pouka se je gosp. nadzornik pritožil, da se preveč zanemarja, ter je priporočal, naj se bolj marljivo goji. Zlasti v ponavljajni šoli naj bi se ta nauk bolj obsirno obravnaval. Tudi šolskih vrtov šteje naš okraj premalo; kjer pa so, je bilo priporočeno, naj se ne rabijo preveč za stranske namene (za pridelovanje za dom potrebne zeljenadi itd.). — V zadevi vprašanj nam je bilo priporočeno, naj v šolah le bolj poučujemo, kakor pa vprašujemo, in naj imamo ves pozor na to, da pri pouku vsa mladina duševno deluje. — Konečno nam je bilo imenovano več knjig, slik, zemljevidov in enake šolske robe, ki se ponujajo od raznih trgovcev šolam na prodaj. Mej slikami imenujemo oni presvetlega cesarja in cesarice. Kar pa zadene knjige, je bil najživahnejši razgovor gledé vpeljave novega gosp. Praprotnik-ovega »Abecednika«. Gosp. nadzornik je izvanredno dal to točko na dnevni red, in izročil poročilo g. Travnu, ki je na drobno razpravljal in prilikoval obseg zdaj rabljenega gg. Žumer-Razinger-jevega »Abecednika« z novim g. Praprotnikovim. Hvalil je oba; dostavil pa, da je težavno vpeljati tako hitro nov »Abecednik«, ker je mnogo dozdanih zdaj v rokah mladine; starišem pa gre trdo za denar, da bi mogli kupovati nove knjige. — (Naj se nam dovoli tukaj kratek dostavek. Ker se bližamo ravno sklepu šolskega leta, se vsak g. učitelj lahko prepriča na lastne oči: koliko letos kupljenih »Abecednikov« bode prihodnje leto še za rabo. Kako novinci s knjigami postopajo, vsak g. učitelj lahko vé. Morebiti je po drugih

šolah drugače, in znajo otroci svoje knjige bolj varovati. Pri nas je s prav redko izjemo vsaki »Abecednik« že koj prvo leto obsojen »na smrt«; da, dobijo se celo »mojstri«, ki v enem letu po dva pokončajo, tako, da sem marsikateremu takemu »strojarju« užel obetal, »da ga bode mučeni „Abecednik“ tožil na sodnji dan«. Vedno je bilo sicer, in bode ostalo tudi še znanprej tako, da bode od vsake stare šolske knjige tu in tam ostal kak bolj dobro ohranjeni iztis, ki se mora zavreči, ako se vpelje v rabo nova knjiga, naj si bode »Abecednik« ali pa »Berilo«. To je neizogibljivo. Kakor pa je pri šolstvu z marsikako zadevo, bo stala tudi vpeljava novega g. Praprotnik-ovega »Abecednika« po večjem le na gg. učiteljih samih, katerim stariši gotovo ne bodo odrekli, ako jim priporočajo za nakupovanje novi g. Praprotnik-ov »Abecednik«. Za to nam je več kot porok obče znano in častno ime g. pisateljevo. K sklepu izrečem le še željo: naj bi tega dostavka ne prezrl noben g. učitelj, ki se zavéda svoje národnosti.) *Poročevalec.*

Iz Železnikov. (Naša šolska veselica v dan 11. julija.) Velecenjeni »Tovariši!« Ker si Ti v prvi vrsti poklican, pisati zgodovino slovenskega šolstva, vzprejmi torej kratko poročilo, kako smo šolsko veselico 11. julija v spomin 600letnega združenja naše Kranjske vojvodine z močnim Avstrijskim cesarstvom pri nas obhajali. Za predvečer (10. julija) nameravalo se je razsvetljenje vnašne strani šolskega poslopja. Ali protilo je celi popoldan slabo vreme, torej se je pa šolska dvorana znotraj toliko bolj praznično okinčala. Od slavnega deželnega odbora darovana alegorična slika nam je bila došla še do pravega časa, da smo jo mogli vložiti v zlati okvir. Obesila se je ob sredi glavne (sprednje) šolske stene; nad njo pa grba: cesarski in deželni. Ob straneh pri desni in levi uravnani ste bili sliki Njehovih Veličanstev presvitlega cesarja in cesarice v širokih zlatih okvirih; še naprej pak so bile razpete po srednjih in stranskih stenah v simetričnem razvrstenji zastave: cesarske, národne, bavarske, belgijske in papeževa. 25 velikih sveč nataknenih je bilo mej temi olepšavami. Poleg tega so bile okoli vseh šestereh oken šolske dvorane razpete lepe dekernacije iz raznobarvenega papirja. Ob 8. uri na predvečer (10. julija) snidila se je vsa šolska mladina v učni dvorani, luči so se prižgale, in z velikim navdušenjem se je odpela najpred cesarska himna, potem pa nova gosp. Praprotnik-ova pesem: »Veselje čuje se povsod«, in sicer po drugem napevu, kakor ga je priobčil »Tovariš«. Otroci so bili kar zamaknjeni v toliko lepoto, in bi jih po skončani slovesnosti kmalu ne bilo odpraviti iz šole. (Konec prihodnjic.)

Iz Lašč. V Velikih Laščah se je slovesno praznoval 11. dan julija kot veseli spomin presrečnega združenja Kranjske z Avstrijo pod žezlom preslavnih Habsburžanov. Ob 8. uri zjutraj prišla je šolska mladina k zahvalni sv. maši, katero služili so vis. č. g. župnik M. Frelih. Po službi božji zberó se učenci in učenke v prostorni in zalo okinčani šolski sobi. Mladini pridružili so se tudi vis. č. gg. duhovniki in zastopništvo kraj. šol. sveta. Kot začetek slavnosti sledil je pomembe polnemu dnevu primeren, patrijotičen govor, ki je bil tako ureden, da so ga otroci sami dodajali in dopolnili z najimenitnejšimi zgodovinskimi dogodki, ki vzbujajo ljubezen in neomahljivo, zvesto udanost in dolžno pokorščino do cesarja našega najvišjega in najboljšega vladarja. Deklica deklamovala je »Pozdrav presvetlemu cesarju Francu Jožefu I., kar se je končalo s slavnostno himno in trikratnimi »Živio-klici«. Sledili so še drugi primerni govori in pesmice, goječi domovinsko ljubav v mladinskih srcih. Na konci so vis. č. g. župnik razdelili bogate darove, ki so bili pripravljeni otrokom v veseli spomin. Dvajset otrok vzprejelo je po 50 kr., kar so po namenu blagega daritelja vložili v pošne hranilnice. Dobili so vsi tudi svetinje, knjižice in podobice. Razdelilo se je daril za 32 gold. 63 kr., kar so zložili naši p. n. gospodje dobrotniki in mladino-ljubi. Bog jim naj povrne!

Iz Kamenškega okraja. Učitelji tega okraja imeli bodo uradno zborovanje v dan 8. avgusta v Mengeši sè sledečim dnevnim vzporedom: 1. Poročilo g. c. k. nadzornika. 2. Lepopisje na podlogi Razinger-Zumer-ovega »Abecednika«, poroča g. A. Razinger, učitelj v Ljubljani. 3. Spisje v ljudski šoli, poroča g. nadučitelj V. Burnik. 4. Kako pristaje tretje berilo jednorazrednici, poroča g. učitelj L. Letnar. 5. Izbiranje šolskih knjig za leto 1883/4. 6. Poročilo knjižnične komisije. 7. Volitev knjižničnega in stalnega odbora. 8. Samostojni nasveti. — k.

Iz Ljubljane. Poročila o cesarjevem potovanji nam iz vseh slovenskih krajev kažejo, da se je presvetli cesar povsod zelo zanimival za ljudske šole in učitelje. V več krajih, kjer so se mu pri slavnem obhodu poklanjali tudi šolska mladina in učitelji, je presvetli cesar milostivo ogovarjal tudi ljudske učitelje, ter sploh kazal, da mu je ljudsko šolstvo in učiteljstvo zelo pri srcu. Mej mnogimi cesarjevimi darili je tudi darilo 100 gold. našemu »društvu v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam«. Tudi ljudski učitelji so tedaj deležni visoke cesarjeve milosti. Bog živi in ohrani presvetlega in ljubljene našega cesarja Franca Jožefa!

— Iz seje c. k. deželne šolskega sveta za Kranjsko 21. jun. t. l. Določí se o poročilu c. k. deželne vlade, da bi se za v okrajne blagajnice tudi plačevala doklada od

plače ljudskih učiteljev. — V Kranji se ustanovi drugi razred v dekliški ljudski šoli, kateri voditelj je učitelj. Tudi se bode tu osnovala obrtniška nadaljevalna šola s 14 učnimi urami na teden. — Posvetuje in določi se o slučaju, ko cerkveno predstojništvo v Ljubnem (na Gorenjskem) poudarja pravico do stanovanja učiteljevega in hoče za to imeti odškodnine iz učiteljske ustanove. — Pritožba ljudskega učitelja zoper razsodbo okrajnega šolskega sveta, da bi se mu ne pri poznala petletna službena doklada, se ugodno reši, ter se učitelju nakaže druga službena doklada. — Poroča na višje mesto, komu bi se oddala izpraznjena učiteljska služba za verouk. — Izključita se iz šole (za ta kraj) en učiteljski pripravnik in en gimnazijalni učenec. — Reši se več prošelj za plače in nagrade.

— Iz seje c. k. deželnega šolskega sveta 9. jul. t. l. Reši se pritožba občinskih zastopnikov v krajnem šolskem svetu Vipavskem o stanovanjskih pravicah ljudskih učiteljev. — Ravno tako se določi tudi o pritožbi zoper všolanje nekega kraja v Moravski šolski okraj. — Prošnja bivšega učitelja za silo za miloščino se ne usliši. — Reši se več pritožeb o kaznih za šolske zamude. — Oddá se učit. služba v Blagovici. — Nasvetujejo se učitelji za kmetijski napredovalni tečaj v Slapu. (Pri tej seji sta bila prvokrat nova udelež. šolskega sveta g. dr. Vošnjak in g. Murnik.)

— Matura na moškem učiteljskem izobraževališči v Ljubljani pričela se je 25., končala pa 28. junija t. l. Preizkušnjo delalo je 22 pripravnikov, mej katerimi jih je 16 povoljno naredilo maturo; 4 so zavrženi na dva meseca, 1 na poluleta, 1 pa za celo leto. — Na ženskem učiteljskem izobraževališči je preizkušnjo delalo 28 gojenk (27 gojenk IV. tečaja in 1 zasebna). 3 so dobile spričalo z odliko, 17 spričalo zrelosti, 4 pa so bile zavržene na 2 meseca, in 4 za celo leto. — Izmej 22 pripravnikov pridobilo si jih je 16 sposobnost s slovenskim in nemškim, 6 pa samo z nemškim učnim jezikom.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. V enorazrednici v Lescah na Gorenjskem učit. služba s 400 gold. letne plače in s stanovanjem. — Na enorazrednici v Ratečah na Gorenjskem učit. služba s 400 gold. — Na novovstanovljeni dvorazrednici v Kranjski Gori učit. služba s 400 gold. letne plače. — Prošnje se oddajajo pri okrajnem šolskem svetu v Radovljici do 30. t. m. — Na ljudski šoli v Razdrtem učit. služba s 400 gold. letne plače. Prošnje pri okrajnem šolskem svetu v Postojni do srede meseca avgusta t. l. — Učit. služba na enorazrednici v Hotedršici s 450 gold. letne plače in s stanovanjem. Prošnje do 25. t. m. — Učit. služba na enorazrednici v Godovici s 400 gold. letne plače in s stanovanjem. Prošnje do 20. t. m. na okrajni šolski svet v Logatci.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. G. Armin Gradišnik, učitelj v Senožečah, je za trdno postavljen na 2. učit. mesto ravno tu. — G. Pavel Zorè, učitelj v Križah pri Trziču, gré v pokoj.

Štev. 962.

O. š. s.

Razpis učiteljskih služeb.

Z začetkom šolskega leta 1883/4. se bode v Kočevskem šolskem okraji sledeče učiteljske službe za trdno, ali za časno oddale, in sicer:

1. četrta služba na čveterorazredni šoli v Kočevji s 450 gold. letne plače;
2. druga služba na dvorazredni ljudski šoli v Koprivniku s 400 gold. letne plače in s stanovanjem;
3. učiteljske službe na enorazrednih šolah: v Osilnici s 450 gold.; pri sv. Gregorji s 450 gold.; v Robu s 450 gold.; v Gerčaricah in v Velikih Poljanah s 400 gold. letne plače in s stanovanjem.

Prošnje za te službe naj se s potrebnimi spričali po postavnem potu oddajajo do 20. avgusta t. l. pri podpisnem c. k. okrajnem šolskem svetu.

C. k. okrajni šolski svet v Kočevji, v dan 14. julija 1883. l.

Prvosednik: *Hočevar l. r.*

 Listnica uredništva. P. n. g. g. dopisovalcem: Hvala za poslano! Ker smo dopise za ta list prepozno dobili, pridejo tedaj v prih. listu na vrsto. — G. R. v Č.: Naš „Abecednik“ prodaja bukvoev Gerber v Ljubljani, in daje tudi nameček za uboge učence. Da ga bode v Vašem okraji rabili, nas veselí. Druga Vaša želja se bode izpolnila. Pozdravljeni!